

**Міністерство освіти і науки України,
Мукачівський державний університет,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

Збірник тез доповідей

I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції

16 квітня 2026 року

МУКАЧЕВО-2026

УДК 001.89:373.2.013:376.013(043.2)

НЗ4

Наукові пошуки молоді в галузі дошкільної та спеціальної освіти: збірник тез доповідей I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (16 квітня 2026 р., Мукачєво) / За заг. Ред. В.В. Іванової. Мукачєво: Вид-во МДУ, 2026. 153с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «22» квітня 2026 р.)**

Рецензент:

Зданевич Лариса Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, у яких висвітлено актуальні напрями розвитку дошкільної освіти в Україні та світі, розкрито сучасні підходи до організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, проаналізовано психолого-педагогічні аспекти розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Особливу увагу приділено впровадженню інноваційних технологій навчання і виховання, а також підготовці фахівців дошкільної та спеціальної освіти у закладах вищої освіти, визначенню основних викликів і перспектив їх професійного становлення.

Видання адресоване здобувачам вищої освіти, науковцям, педагогічним працівникам, а також усім, хто цікавиться питаннями розвитку дошкільної та спеціальної освіти.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Редакційна колегія:

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Тетяна Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Попович Оксана Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Мукачівський державний університет.

Чекан Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Кас'яненко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

© Мукачівський державний університет, 2026

©Кафедра дошкільної та спеціальної освіти, 2026

<i>Ковбаско Катерина Золтанівна,</i> ПАТОЛОГІЯ У ПОРУШЕННІ ТЕМПУ МОВЛЕННЯ <i>Науковий керівник: Барна Христина Василівна</i>	38
<i>Коваль Наталія Василівна,</i> МОВЛЕННЄВА АКТИВНІСТЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА В УМОВАХ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ПІДТРИМКИ <i>Науковий керівник: Чекан Оксана Іванівна</i>	42
<i>Марущинець Олександра Ярославівна,</i> КОМАНДНИЙ ПІДХІД У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ СУПРОВОДІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ <i>Науковий керівник: Вовчок Вікторія Михайлівна</i>	46
<i>Сажина Ірина Олександрівна,</i> ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ МОНІТОРИНГУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ <i>Науковий керівник: Земська Олена Леонідівна</i>	50
<i>Тирон Марина Євгеніївна,</i> ОПТИЧНІ ПОМИЛКИ ЯК ВИД ПОРУШЕННЯ ПИСЬМА У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ <i>Науковий керівник: Шевченко Юлія Михайлівна</i>	56
<i>Фіщенко Ганна Сергіївна,</i> ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ ІЗ СИНДРОМОМ ДАУНА <i>Науковий керівник: Поліщук Юлія Віталіївна</i>	60
<i>Форкавець Тетяна Степанівна,</i> ВІДКРИТА РИНОЛАЛІЯ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ <i>Науковий керівник: Барна Христина Василівна</i>	65
<i>Чебан Вікторія Миколаївна,</i> МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ ЗДО В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ <i>Науковий керівник: Коваліна Вероніка Геннадіївна</i>	68
<i>Шабатіна Олександра Олександрівна,</i> МОВЛЕННЄВІ ТА НЕМОВЛЕННЄВІ РОЗЛАДИ У ДІТЕЙ З УРОДЖЕНИМИ РОЗЩЕЛИНАМИ ПІДНЕБІННЯ <i>Науковий керівник: Кашуба Людмила Володимирівна</i>	74
<i>Широких Олександра Олександрівна,</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РАС <i>Науковий керівник: Шадюк Ольга Іванівна</i>	77
<i>Юричко Дарина Михайлівна,</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА <i>Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна</i>	81

НАПРЯМ 3

85

1. Брушневська І. М. Розвивальні ігрові технології як засіб активізації мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими труднощами. Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти (13–14 травня 2025 р.). Харків, 2025. С. 59-62

2. Коломєць Т.Г. Розвиток мовлення дітей із аутизмом сучасними дидактичними засобами. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал*. 2020. № 8. С. 27–40.

3. Лещій Н. Використання ігрових технологій для розвитку мовлення у дітей з інтелектуальними порушеннями. *Перспективи та інновації науки*. 2025. №2(48). С. 648-659

4. Романчук О. Розлади спектру аутизму. Львів : Гроно, 2016. 160 с.

Юричко Дарина Михайлівна,

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності А6 Спеціальна освіта*

Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти,

Мукачівський державний університет,

м. Мукачєво

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА

Питання психологічного розвитку дітей із розладами аутистичного спектра (РАС) на сьогодні є одним із пріоритетних напрямів у галузі спеціальної освіти України. Складна структура порушення, що охоплює когнітивну, емоційну та комунікативну сфери, вимагає від майбутніх спеціалістів глибокого розуміння природи цього стану. Аутизм розглядається науковцями як специфічний тип психічного дизонтогенезу, головною ознакою якого є порушення здатності до соціальної взаємодії та обмеженість інтересів [1]. Для логопеда вивчення

психологічних особливостей таких дітей є необхідною умовою для подолання комунікативних бар'єрів та успішної адаптації дитини в суспільстві.

Питаннями вивчення та допомоги дітям з аутизмом займалися численні українські дослідники, які зробили вагомий внесок у розвиток вітчизняної спеціальної психології та педагогіки. Фундаментальні підходи до розуміння аутизму як системного порушення відображені у працях Д. Шульженко, яка розглядає аутизм через призму психологічної корекції та наголошує на важливості врахування індивідуальної структури дефекту [4].

Сучасні підходи до інклюзивного навчання та системної допомоги дітям із розладами аутистичного спектра активно розвивають А. Колупаєва та О. Таранченко. У їхніх дослідженнях акцентується увага на створенні особливого освітнього простору, який би сприяв не лише академічним успіхам, а й соціальній інтеграції дитини [2]. Т. Скрипник у своїх роботах пропонує системну модель допомоги, де ключовим фактором є командна взаємодія фахівців та батьків [3]. Останні наукові розвідки С. Грищенко та Ю. Шевчука присвячені психологічним особливостям розвитку дітей із РАС у кризових умовах, де автори підкреслюють асинхронність становлення психіки та важливість сенсорної інтеграції [1].

Однією з найбільш виражених психологічних особливостей дітей з аутизмом є порушення соціальної комунікації, що проявляється у дефіциті «спільної уваги». Як зазначають С. Грищенко та ін, дитина часто уникає зорового контакту та не використовує вказівний жест, що є базовим для початку мовленнєвого розвитку [1]. Така «комунікативна закритість» зумовлює те, що дитина сприймає оточуючий світ як хаотичний набір стимулів, не виокремлюючи соціально значущі об'єкти.

Особливе значення має сенсорна сфера. Українські науковці наголошують, що мозок дитини з РАС часто перебуває у стані сенсорного перевантаження. Гіперчутливість до звуків, світла чи тактильних дотиків змушує дитину створювати захисні механізми стереотипії. Ці повторювані рухи допомагають знизити рівень тривожності та «заспокоїти» нервову систему [2; 4].

Важливим аспектом психологічного портрета дитини з аутизмом є також специфіка когнітивної діяльності, яка часто має фрагментарний характер. Як підкреслюють фахівці, через сенсорну дезінтеграцію дитина може фокусуватися на несуттєвих деталях предметів, ігноруючи їх функціональне призначення. Це безпосередньо впливає на формування ігрових навичок та соціальної взаємодії, оскільки дитині важко вибудувати цілісний образ ситуації спілкування. Окрім того, дефіцит соціально-позитивних цінностей та навичок самостійності вимагає від педагогів створення чітко структурованого алгоритму дій для кожної дитини [2].

У процесі супроводу дітей із РАС в Україні активно застосовуються світові методики, адаптовані вітчизняними фахівцями:

- Метод прикладної поведінкової терапії (АВА). Спрямований на формування соціальних навичок та самостійності через систему позитивних підкріплень.

- Структуроване навчання (ТЕАССН). Використання візуальних розкладів та чітке зонування простору дозволяє дитині почуватися впевнено та передбачати події дня.

- Використання альтернативної комунікації (PECS). Для дітей, які мають труднощі з вербальним мовленням, картки-символи стають єдиним способом заявити про свої потреби, що значно знижує прояви агресії [3].

Успіх корекційної роботи безпосередньо залежить від залученості батьків. Родина має бути повноцінним учасником освітнього процесу [2; 3]. Фахівець-логопед не лише працює з дитиною, а й консультує батьків, навчаючи їх методам альтернативної комунікації та способам подолання сенсорного дискомфорту дитини в домашніх умовах. Сьогодні це питання стає ще більш актуальним, враховуючи необхідність підтримки родин, що виховують дітей з особливими потребами в умовах соціальної напруги [2]. Важливо, щоб корекційна робота була спрямована не лише на усунення симптомів, а й на формування у дитини здатності до саморегуляції в різних життєвих обставинах [1].

Отже, аналіз праць провідних українських науковців дозволяє стверджувати, що психологічний розвиток дитини з РАС є унікальним процесом, який потребує глибокого розуміння сенсорних та емоційних потреб дитини. Головними завданнями фахівців спеціальної освіти є стабілізація емоційного стану дитини, розвиток навичок взаємодії та активна підтримка батьків. Тільки системний підхід та командна робота дозволять дитині з РАС максимально реалізувати свій потенціал та стати повноправним членом суспільства.

Література:

1. Грищенко С. В., Шевчук Ю. Г., Пилявець Н. І., Блашкова О. М., Шпортун О. М. Психологічні особливості розвитку дітей із розладами аутистичного спектра. *Ukrainian Journal of Perinatology and Pediatrics*. 2025. № 2(102). С. 115–123. URL: <https://med-expert.com.ua/journals/wp-content/uploads/2025/09/17.pdf> (дата звернення: 07.04.2026)
2. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчальний посібник. Київ: Атопол, 2019. 304 с.
3. Скрипник Т. В. Системна допомога дітям з аутизмом: навчальний посібник. Київ: Слово, 2018. 224 с.
4. Шульженко Д. І. Основи психологічної корекції аутистичних порушень у дітей: Монографія. Київ, 2017. 252 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>